

Resumo **de literatura** *2º de bacharelato*

Fichas sobre os autores e autoras máis
relevantes da materia e escolma

Agora
eu son sólo pra choiva
UXÍO NOVONEYRA

Tema 5

A poesía entre 1936 e 1975: a Xeración do 36, a Promoción de Enlace, a Xeración das Festas Minervais

Lista de autores:

1. Aquilino Iglesia
2. Celso Emilio
3. Antón Tovar
4. Luz Pozo
5. Manuel María

6. Uxío Novoneyra
7. Bernardino Graña
8. Méndez Ferrín

Xeración do 36

Aquilino Iglesia Alvariño

Tema 5. A poesía entre 1936 e 1975

Obras

- *Cómaros verdes* (1947) - primeira obra relevante en lingua galega tras a Guerra Civil
- *De día a día*
- *Lanza de soledá*

Temas e liñas

- Liña ruralista e costumista
- Liña intimista e existencial (dor, morte, paso do tempo etc.)

Estilo

- Clasicismo formal
 - » Gusto por formas estróficas clásicas
 - » Recursos como o hipérbato, a metáfora ou o símbolo
 - » Poesía moi depurada
- Loita moitas veces entre a Luz e a Sombra (igual que en poetas como Díaz Castro ou Luís Pimentel)

Contexto

- Guerra Civil e posguerra
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Existencialismo (momento de desasosego no mundo occidental despois da II GM)
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

Estaba asolagado

Aquilino Iglesia Alvariño

*Estaba tan soa!
Nin bote nin lancha
nin velas nin remos*
ROSALÍA

Estaba asolagado coma un limo.

Estaba asolagado aló no fondo
dunha poza de noite.
Asolagado coma un limo.

Estaba asolagado nunha lagoa grande
de auga parada e morna,
coma un limo
que abanearan amodo
ondas dondas de sono, moi grandes e vacentas.

Nunha lagoa de sono,
nunha lagoa de noite desorada,
coma un limo,
asolagado.

E sabía que fóra,
e casemente á man,
había unha mañá noviña.
Unha mañá sen ninguén,
grande e guapa.

E no aire,
unha ponla de pexegueiro chea de flores,
unha ponla ben leda
e un paxaro.

Celso Emilio Ferreiro

Tema 5. A poesía entre 1936 e 1975

Temas, liñas e fontes

- **Liña intimista:** amor (bitácora amorosa con Moraima en *Onde o mundo se chama Celanova*), sentimentos (“O medo”, por exemplo) ou evocación da emigración
- **Liña satírica:** crítica aceda, irónica e humorística (epitafios de *Cimiterio privado*)
- **Liña social-realista:** denuncia social e política, inxustizas, temas de actualidade (“Poema nuclear”, “Digo Viet-nam e basta”). *Longa noite de pedra* é a obra máis importante e abre esta liña dentro do país

Estilo

- **Estilo social-realista:**
 - » Sinxeleza expresiva
 - » Importancia máis o que se di que a forma de dicilo (predominio do contido fronte á forma)
 - » Mensaxes de denuncia
 - » Mestura de métricas cultas e populares, pero predominio do verso libre
- **Recursos do estilo social-realista:**
 - » Repeticións: anáforas, catáforas, paralelismos etc.
 - » Acumulacións: enumeracións, amplificacións, expolicións etc.
 - » Ironía, retrans, humor, dobres sentidos e esaxeracións (hipérbolos) etc.

Contexto

- Guerra Civil, posguerra e represión
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Marxismo e internacionalismo
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

Xeración do 36

Obras de Celso Emilio

- Poesía intimista
 - » *O soño sulagado*
 - » *Onde o mundo se chama Celanova*
- Poesía satírica
 - » *Cimiterio privado*
 - » *Viaxe ao país dos ananos*
 - » *Cantigas de escarño e maldecir*
- Poesía social-realista
 - » *Longa noite de pedra*
 - » *Antipoemas*

Longa noite de pedra (liña social-realista)

Longa noite de pedra (1962)

*No meio do caminho tinha uma pedra
tinha uma pedra no meio do caminho
tinha uma pedra
no meio do caminho tinha uma pedra.*
CARLOS DRUMMOND DE ANDRADE

O teito é de pedra.
De pedra son os muros
i as tebras.
De pedra o chan
i as reixas.
As portas,
as cadeas,
o aire,
as fenestras,
as olladas,
son de pedra.
Os corazóns dos homes
que ao lonxe espreitan,
feitos están
tamén
de pedra.
I eu, morrendo
nesta longa noite
de pedra.

O neutro (liña satírica)

Cimiterio privado (1973)

Diante das aldraxes
e as inxustizas,
lavou as mans.
Era un porcallento moral

Xaneiro, 1972 II (liña intimista)

Onde o mundo se chama Celanova (1975)

Cando quero vivir
digo Moraima.
Digo Moraima
cando semento a esperanza.
Digo Moraima
e ponse azul a alba.

Cando quero soñar
digo Moraima.
Digo Moraima
cando a noite é pechada.
Digo Moraima
e ponse a luz en marcha.

Cando quero chorar
digo Moraima.
Digo Moraima
cando a anguria me abafa.
Digo Moraima
e ponse a mar en calma.

Cando quero sorrir
digo Moraima.
Digo Moraima
cando a mañá é crara.
Digo Moraima
e ponse a tarde mansa.

Cando quero morrer
non digo nada.
E márame o silencio
de non decir Moraima.

Promoción de enlace

Antón Tovar

Tema 5. A poesía entre 1936 e 1975

Obras

- *Arredores*
- *Non*
- *O vento no teu colo* (aparece o amor)
- *Calados esconxuros*
- *Berros en voz baixa*

Temas e liñas

- **Liña existencialista:** vida, morte, paso do tempo, procura de alivio existencial, infancia perdida, paraíso perdido etc.
- **Liña intimista (amorosa)**
- **Liña social-realista (non tan principal)**

Estilo

- Conxuga formas tradicionais e cultas
- Gusto por recursos de pensamento (metáforas, símbolos, imaxes)
- Contradicións, paradoxos, oxímoros (*Berros en voz baixa*)
- Nihilismo, decadencia e pesimismo: calquera clase de ilusión ou esperanza (a infancia, a idea de Deus, o símbolo da Luz) aparece negada
- Poemas sinxelos de entender

Contexto

- Guerra Civil, posguerra e represión
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Marxismo
- Existencialismo e pesimismo radical de posguerra
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

o tempo

Antón Tovar, *Non*

Fogueirada do tempo, fogueirada
sin flamas, sin presencias polo sangue.
“Han volver os días máis felices,
todo será de luz como denantes”.
O tempo vai dicíndonos:
“vide xogar, meniños, máis adiante”,
o tempo vai falándonos
con invisibles fitos e sinais.
“Eiquí será. Eiquí. Vinde outra vez,
eiquí será esa luz pola que orades”.
I o tempo vaise espindo
da poeira de cinzas, da follaxe
que un intre figuraban rosas, froitos,
latexos, corazós, pedras durábeles.
Vide, sigue dicindo,
“aixiña, vide aixiña, camiñantes”.
Os nosos limpos corazós cansados
vanse erguendo no amor pra outros combates.
“Vide —segue dicindo— vide, vide”,
cal se estivese afora un dios brillante.
E vamos e seguimos
na mesma soidade, no mesmo cárcere.

Promoción de enlace

Luz Pozo Garza

Tema 5. A poesía entre 1936 e 1975

Obras

- *Códice calixtino*
- *O paxaro na boca*
- *Vida secreta de Rosalía*

Temas e liñas

- **Liña intimista (amorosa):** angustia, desamor
- **Liña existencial:** vida, morte, paso do tempo, perda da inocencia
- **Liña social** (“Poemas de Gernika”)

Estilo

- Conxuga formas tradicionais e cultas
- Gusto polo verso libre
- Recolle a tradición intimista que vén dende Rosalía
- Recursos variados: metáforas, símbolos, recursos de repetición
- Poemas sinxelos de entender
- Ás veces fala dende un eu lírico (1ª persoa), pero outras agóchase baixo unha 3ª persoa

Contexto

- Guerra Civil, posguerra e represión
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Existencialismo e pesimismo radical de posguerra
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

Far blues

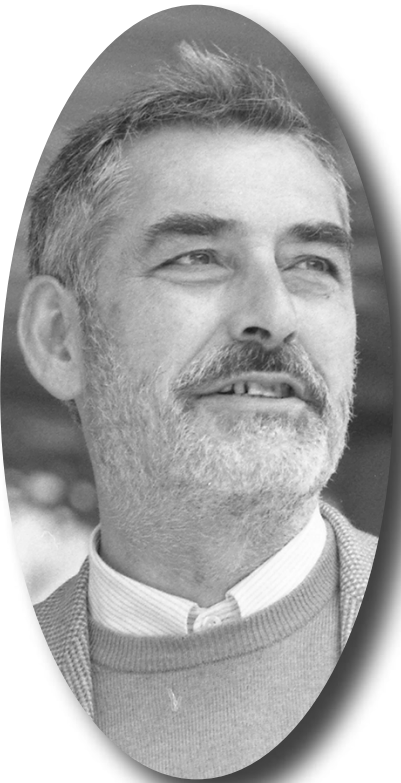
Luz Pozo Garza, *Códice Calixtino* (1986)

Naquela cidade
onde unha rapaza escribía un diario secreto
na noite
mentres o soño desvalido semellaba finxir
silencios compartidos
nesa vella cidade do norte
o primeiro poema de amor flutuaba
coma un blues nostálxico na noite.

Só quería saber
por qué as cordas permanecen vibrando coma labios
e qué queda do diario secreto
na noite desvalida.

Querería saber daquel río esvaído do soño
tal unha despedida sen retorno,
do silencio curvado nunha praza deserta e antiga.

¿Onde vai o primeiro poema de amor
a materia sonora dun blues fuxidío
a inocencia primeira?

Xeración do 50 ou das Festas Minervais

Feitos comúns da xeración dos 50

- Festas Minervais (certame de poesía)
- Influencias de fóra do Estado
- Nacionalismo de esquerdas
- Colección Illa Nova en Galaxia
- Grupo Brais Pinto
- Publican no xornal *La Noche*

Manuel María

Tema 5. A poesía entre 1936 e 1975

Obras relevantes

- *Muiñeiro de brétemas* (1950)
- *Morrendo a cada intre* (1952)
- *Terra Chá* (1954)
- *Documentos personaes* (1958)
- *Versos pra un país de minifundios* (1969)

Temas e liñas

- **Escola da tebra:** existencialismo, desasosego, nihilismo. Temas como o paso do tempo, a morte ou a vida (*Muiñeiro de brétemas*)
- **Poesía do cotián:** recolle tipos de textos existentes (bando, por exemplo) e dálles unha volta poética
- **Poesía social-realista:** mesmo estilo que Celso Emilio
- **Outras liñas** (poesía ruralista en *Terra Chá*, poesía satírica, poesía intimista)

Estilo

- Moita variedade de estilos, dependen da temática

Contexto

- Posguerra e represión
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Marxismo
- Existencialismo e pesimismo radical de posguerra
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

Sen título

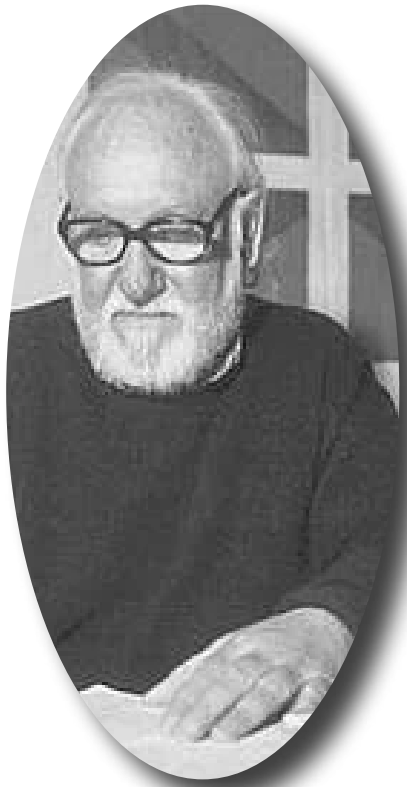
Manuel María, *Muiñeiro de brétemas* (1950)

Eu son para min
toda-as interrogacións,
total-as estatuas,
todol-os misterios,
e total-as cumes xeadas de evanxeos.
Os ollos contémprame
Na impura prata dunha soma
Moendo ó vello sembrante
Que borra ó indecible desta morte
Chea de agonías e de bágoas”.

Bando

Manuel María, *Documentos personaes*

Prohíbese, por orde da Alcaldía,
que medren porque si
as rosas do xardín municipal.
Dende agora as pombas teñen
que pedir licencia pra voar.
Prohíbeselle a lúa
andar ceiba de noite polo ceo.
A lúa é unha tola que anda espida
dando mal exemplo ás nenas castas
i ós fillos de familia.
Pagarán trabucos os poetas.
Prohíbese soñar de 10 a 11.
Prohíbese tamén derramar bágoas.
Pódese chocar tan só cando hai sequía
pra que non fiquen baldeiros os pantanos.
Un só se pode emocionar
os Xoves e Domingos
cando toca
a banda do Concello no quiosco.
Están fóra da Lei
as estrelas, a primaveira,
as flores i os paxaros.
Dase este bando en tal e cual
pra que se cumpra
de orde do Alcalde.
Firmado e rubricado.

Xeración do 50 ou das Festas Minervais

Feitos comúns da xeración dos 50

- Festas Minervais (certame de poesía)
- Influencias de fóra do Estado
- Nacionalismo de esquerdas
- Colección Illa Nova en Galaxia
- Grupo Brais Pinto
- Publican no xornal *La Noche*

Uxío Novoneyra

Tema 5. A poesía entre 1936 e 1975

Obras

- *Os eidos*

Temas e liñas

- **Liña existencial, intimista e paisaxística:** Novoneyra conxuga a visión da paisaxe coa reflexión íntima e metafísico-filosófica. Reflexiona sobre temas como o panteísmo (unión do todo, “Chove para que eu soñe...”), a soidade do ser humano ou temas como o paso do tempo e a morte
- **Liña social-realista (“A letanía de Galicia”)**

Estilo

- Estilo sinxelo que agocha reflexións profundas
- Gusto pola brevidade
- Emprego do verso libre e disposición gráfica especial
- Recursos fónicos (“O lobo / o lombo do lobo”): aliteracións, fonosimbolismos

Contexto

- Posguerra e represión
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Existencialismo e pesimismo radical de posguerra
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

Varios poemas

Uxío Novoneyra, *Os eidos*

CHOVE maina e calada.
 Veinse os fiús da auga
 contra as bandas das penas...
 En soutos e devesas
 as pingoadas esvaran e baixan
 petando de folla en folla.
 Por veces
 co vento da ruxidoira
 medra i esvaece
 en ondas que un alonga...

Agora
 eu son só pra choiva.

VENDO i ouvindo o río
 vaise o tempo sin sentilo.

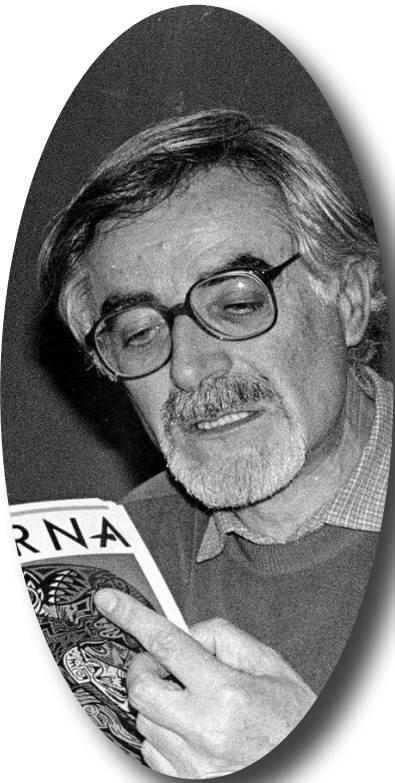
Naz’a auga su as abrairas
 entr’as penas sombrizas
 roxe e baixa
 de pincheira en pincheira
 e corre entretecida...

/

Esta auga da presa
 son eu ou é ela?

CHOVE para que eu soñe...

CANTA o cuco cala e canta
 dos castiñeiros do val.
 Pasa o tempo e non di nada
 e volta o cuco a cucar.

Xeración do 50 ou das Festas Minervais

Feitos comúns da xeración dos 50

- Festas Minervais (certame de poesía)
- Influencias de fóra do Estado
- Nacionalismo de esquerdas
- Colección Illa Nova en Galaxia
- Grupo Brais Pinto
- Publican no xornal *La Noche*

Bernardino Graña

Tema 5. A poesía entre 1936 e 1975

Obras

- *Poema dun home que quixo vivir* (existencial)
- *Profecía do mar*
- *Non vexo Vigo nin Cangas*

Temas e liñas

- Liña intimista e existencial (“Final”)
- Liña social-realista
- Liña costumista (“O gato da tasca mariñeira”)

Estilo

- Variedade de estilos e formas
- Poemas moi dinámicos e innovadores (“O gato da tasca mariñeira”) e outros máis clásicos

Contexto

- Posguerra e represión
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Existencialismo e pesimismo radical de posguerra
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

Bernardino Graña,
Profecía do mar

O gato da tasca mariñeira

Aquí non hai silencio porque hai homes
falan os homes falan
aquí non pasa o vento esa fantasma
os homes falan falan
e fórmase outro vento outro rebumbio
unha fantasma feita deste fume
este fumar sen tino estas palabras
e pasa un suave gato que é da casa.

Beben viño coñac
berran discuten contan chistes mascan
un pouco de xamón tal vez chourizo
o gato ulisca cheira mira agarda
vai á cociña ven ao mostrador quixera
un anaquiño de boa carne un chisco
de tenrura algún queixo unha migalla.

Aquí non hai vagadas nin roncallos
non se ven os cabezos nin as praias
o taberneiro bole saúda cobra serve fala
cambea mil pesetas chama á muller a berros
e contesta ao teléfono ás chamadas
e os homes berran moito cheos de ira
e rin e danse a man e nada pasa.

O gato calandiño ergue as orellas
ten maino tan suavísimo sen gana
cruza por entre as pernas entre as botas
altas botas de caucho contra as augas co seu
 rabo
arrequichado e duro e tan el calma
e aquí non hai silencio que hai vinte homes
e están ben lonxe os mares que arrebatan.

Se acaso o gato mira os ollos do home
guicha en suspenso escoita en paz agacha
unha orelliña aguda e indiferente
lambe teimudo e calmo unha das patas
e se acaso durmiña e abre un ollo
e ve que os homes beben fuman discuten
 moito non se cansan
de ensaladilla callos mexilóns anchoas

e viño e viño e viño tinto e branco en tantas
 tazas
e esgarran cospen entran saen empuxan
 brindan cantan
e a radio está acendida e óese música
e o gato pasa indemne comprendendo tan
 costume son os homes
non se espanta.

Xosé Luís Méndez Ferrín

Tema 5. A poesía entre 1936 e 1975

Obras

- *Voces na néboa* (Escola da tebra, existencial)
- *Antoloxía popular* (social-realismo)
- *O fin dun canto*
- *Con pólvora e magnolias* (abre novos horizontes despois da morte do ditador e é referencia para a poesía dos 80)

Temas e liñas

- **Liña existencial e intimista:** morte, vida, paso do tempo e outros como o erotismo (“Posturas pra copular en homenaxe”) e a violencia (tamén na narrativa)
- **Liña social-realista comprometida co galeguismo**
- **Gusto polo tratamento de tópicos universais**

Estilo

- Abundantes referencias culturais
- Gusto polo verso libre e a innovación a todos os niveis
- Moita depuración técnica nalgúns poemas
- Gusto por recursos como o símbolo, a metáfora ou a imaxe rompedora

Contexto

- Posguerra e represión
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Existencialismo e pesimismo radical de posguerra
- Marxismo e galeguismo
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

Xeración do 50 ou das Festas Minervais

Feitos comúns da xeración dos 50

- Festas Minervais (certame de poesía)
- Influencias de fóra do Estado
- Nacionalismo de esquerdas
- Colección Illa Nova en Galaxia
- Grupo Brais Pinto
- Publican no xornal *La Noche*

Sen título

Méndez Ferrín, *Con pólvora e magnolias* (1976)

Saudemos á morte;
na palma da man non sosteñamos ónices.

Chamémoslle:
libro de silencio,
pórtico terminal da escravitude,
escritura feliz da opacidade,
luz que desata e nome da ledicia.

Saudemos á morte;
non deamos pousada a Bach ou Joplin.

Contemplemos
o seu fremoso rostro á nosa beira.

Reclamo a liberdade pró meu pobo (fragmentos)

Méndez Ferrín, *Con pólvora e magnolias* (1976)

Nos camiños fechados, nos abertos,
nos que levan ás casas dos homes nosos de cada día,
nos transportes por ferrocarril,
nos irmáns que gobernan as máquinas do mar
e os cameóns na alta noite
reclamo a liberdade pró meu pobo.

Na fogueira de Londonderry, en cada palabra,
en cada palabra do noso tío Ho Chi Minh, coma un ouriol
enchendo a tarde de lus nacionalista e líquidos
reclamo a liberdade pró meu pobo.

Nos ríos, nas folgas, nas romaxes,
nas protestas nos muros, nos escritos,
nas gaitas, nas areas de Espasante acaso
reclamo a liberdade pró meu pobo.

A máis diso, tiven moitas vegadas
o “pensamento”, que me veu moi
seguido, e daquela é coma si me
ceibasen do tempo e de todo,
coma si estivese e non estivese...

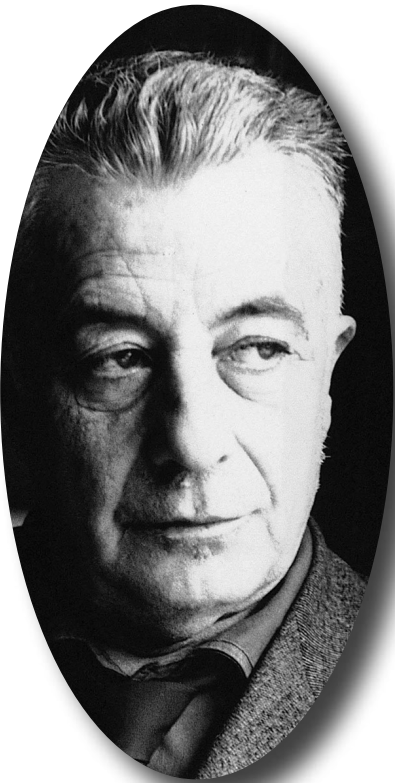
EDUARDO BLANCO AMOR

Tema 6

*A prosa entre 1936 e 1975: os
renvoadores da prosa (Fole, Blanco
Amor, Cunqueiro e Neira Vilas)*

Lista de autores:

1. Ánxel Fole
2. Eduardo Blanco Amor
3. Álvaro Cunqueiro
4. Neira Vilas

Ánxel Fole

Tema 6. A prosa entre 1936 e 1975

Obras

- *Á lus do candil*
- *Terra brava*
- *Contos na néboa*
- *Historias que ninguén cre*

Temas e liñas

- **Relato popular e costumista:** relatos baseados no folclore e nas tradicións galegas
- **Escritor de contos e relatos**
- **Temas**
 - » Crenzas e lendas
 - » Relatos fantásticos
 - » Relatos humorísticos
 - » Relatos de detectives, policiais ou de aventuras

Estilo

- Recursos da literatura oral
 - » A historia dentro da historia (encadeamento de historias)
 - » Apelacións ao receptor
 - » Realismo de xénero con marcas de verosimilitude
 - » Reprodución de rexistros coloquiais
- Gusto por espazos rurais (sobre todo, de zonas como o Courel)
- Situacións marco (como n'Á lus do candil, uns personaxes quedan fechados pola neve e contan contos)

Contexto

- Posguerra e represión
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Existencialismo e pesimismo radical de posguerra
- Predominio da narrativa realista e fantástica
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

Os lobos

Á lus do candil, Ánxel Fole

Moitas veces ouvín decir que os lobos non atacan ás persoas. E isto non é certo. O segredo de Caldas foi comido por iles cando voltaba da feira de Viana. Algús dixeron que o mataran por arroubalo, e que despois o comeran os lobos; mais a douscentos metros de ondia o comeran foi atopado un lobo morto coa gorxa afurriada por unha bala.

Aquiles días viran os pastores unha manada de dez cunha loba con tres lobecos. Era tempo de neve, e baixaran da serra da Moá. Ó parecer, despois de esgotados os cartuchos, quixo subirse a un albre, mais non puido. Alí estaba ó seu carón, o revólver con seis cartuchos baleiros no lombo. Era un bon revólver americano. Ó sentirse feridos algús lobos, todos se botaron enriba dil. Si tivera un bon foco elétrico cecais se salvara. Ós lobos se non se lles fire de morte é peor. Eu matei un con dous tiros de postas. Foi morrer tres cantos máis aló de ondia o asegundara. Atináralle na testa e no fuciño, e iba deixando un regueiro de sangue. Arrincaba cos dentes os cañotos das xestas. Cecais non se me arrepuxo porque era de día.

(...)

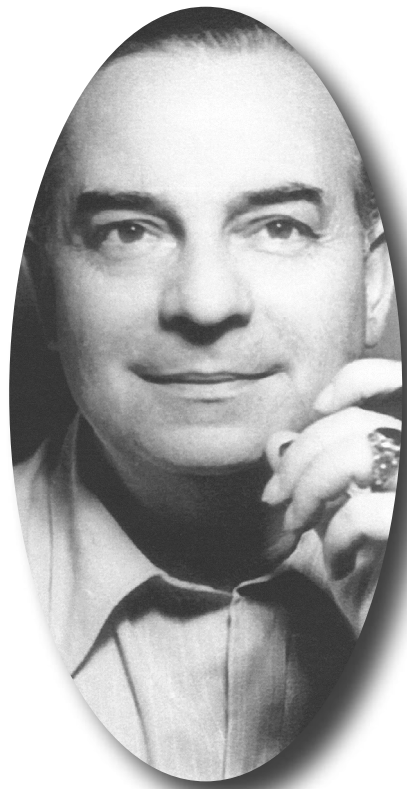
Todos coñecedes coma min ó Emilio, o castrador de Rugando. Atendede ben e xa sabereis que é certo todo canto levo dito encol dos lobos. E vostedes tamén, señoritos...

(...)

Polas primeiras horas todo foi ben. Non viu amosas de lobos por ningures. Parouse a acender un pitelo inantes de chegar á lindeira da devesa de Bonxa. Mais de alí a un pouquichiño ouviu patuxar nun trollo. Xa sabedes que é un terreo fondal ondia se encora a iauga. Unha miaxiña dispois ouviu un longo aulido. I outro lle respondeu da outra banda da valgada.

(...)

Dous lobos grandismos fórono acompañando. Iban sempre de par dil, ás dúas maos. Cáseque parecían dous cas que foran con seu amo. Se il se paraba, tamén iles se paraban. Algunhas veces púñanselle diante. Entón, o capador guindáballes un coio. E batíalles. Os lobos desaparecíanse. No máis fondal dunha congostra tivo que pasar un pontigo. Había esgotado as pedras que trouguera nos petos. Xa lle quedaban poucos fósforos. Do outro lado do pontigo viu unhas luces coma de vagalumes. Acendeu un fósforo. Non había pedras no camiño. Tivo que coller bulleiro coas maus e tirarllo ós lobos, ó mesmo tempo que berraba moi forte. Ergueuse un e deixouno pasar. Cecais foran seis. A todos lles relocían os ollos. Un diles botoulle os dentes á cachaba i arrincoulla da mao. Íbanse metendo nil cada vez máis. Hastra lle fustrigaban as pernas cos rabos. Acendeu, un tras outro, os tres fósforos que lle quedaban. Gracias a isto puido coller un coio. Atinoulle a un lobo no peito. Regañaban todos os dentes coma cando se van a botar sobor das ovellas. Xa sentía que se lle esmorecían os pulsos, que se iba quedando sen forcia. Os lobos seguían a chamarse us ós outros. Tremaba coma un vimbio. Xa non os podía escorrentar nin siquiera berrar. Íballe a estoupar o corazón. Unhas cantas lancañadas máis e xa estaría na casa. ¿Podería dalas? De sutaque, viu tremelar unhas luces na tébrega; ladraban us cas ó lonxe. Meteu os dedos na boca i asubiou. Chamábano de lonxe. Estourou un tiro de escopeta.

Eduardo Blanco Amor

Tema 6. A prosa entre 1936 e 1975

Obras

- *A esmorga*
- *Os biosbardos*
- *Xente ao lonxe*

Temas e liñas

- **Realismo social:** denuncia e crítica social
- **Lembranza da infancia e perda da inocencia** (*Os biosbardos*)
- **Temas**
 - » Alienación do proletariado (clase traballadora)
 - » Sexo, violencia, alcohol, denuncia da represión policial (*A esmorga*)
 - » Mundo sindical como opción do proletariado (*Xente ao lonxe*)

Estilo

- Experimentación
 - » Técnica telefónica (*A esmorga*)
 - » Xogo de narradores
 - » Fragmentación temporal e espacial
- O tempo e os espazos cobran gran relevancia (a tormenta d'A esmorga, por exemplo). Obras ambientadas en Auria (Ourense)
- Protagonistas da clase traballadora ou do lumpenproletariado
- Estilo realista

Contexto

- Posguerra e represión
- Vive o exilio
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Existencialismo, loita de clases
- Predominio da narrativa realista e fantástica
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

A esmorga (fragmentos)

Eduardo Blanco Amor (1959)

Conque afundín as maus nos petos da zamarra e apretando os dentes, polos condanados dos sabaños que se me apegaban e desapegaban ás zocas, e mais polo estómago que me ardía como si levara un torgo nil, seguí o meu camiño con carraxe. Cando ía nistas, cavilando na “perra vida del trabajador”, como di o Serantes nisas xuntanzas de homes de traballo que agora se estilan e que se chaman “mitís”, e non lle falla razón, aínda que non sexa máis que carpinteiro de obra, pois socedeu que ó lonxe vin, polo entremedio do neboeiro, dous vultos de home que se querían eisí coma disimular nun dos grosos negrillos que aló hai, a par da carreteira (...).

Ao chegar a min, deixaron caír a manta, escachando a rir, e resultaron ser o Bocas e mais o Milhomes.

—

—Si, señor, si; os mesmos. O Juan Fariña e o Eladio Vilarchao, que están eí nos papeis, son o Bocas e o Milhomes polos alcumes, que é como eiquí nos conecemos todos e que non ofenden a ningún (...).

—Non, señor, non; só era pra írmonos entendendo, pois xa me vou deprocatando que vostede non é deiquí...

—

—Non, señor, non; non é que me importe senón pra que me entenda, pois tamén lle tivemos un capataz, que era das partes dos murcios, que aínda falándolle na súa fala non nos entendiamos... Pois indo ó asunto, eran Xanciño o Bocas, ou o Alifante, ou o Peito-demacho, e mais Aladio o Milhomes, ou Papaganduxos, ou o Setesaías, ou o Maricallas, tamén como a vostede lle pete, que eiquí todos temos onde escoller...

Feitos? Feitos sonlle todos, tanto os que pasan fóra dun coma os que pasan dentro dun. O que pasou, pasou. E arestora xa ren queda do que pasou fóra dun, senón dentro dun. Agora todo está dentro de min, e si non me peta de me baleirar do que teño dentro, pois o que pasou queda coma se non tivera pasado.

—

—Deus lle me libre! Téñolle todo o respecto que vostede merez. Pro tamén teño que decir as cousas como sei decilas e non podo decilas doutro xeito, por máis voltas que lle dea. A máis deso, os feitos, coma vostede me enséña, por máis que faga non me veñen á memoria uns detrás dos outros, todos en fía, senón todos xuntos e mesturados, coma si o tempo se mesturase tamén e todas as horas se tivesen mesturado sen se querere asoparar unhas das outras (...). Amais diso, tiven moitas vegadas o “pensamento”, que me veu moi seguido, e daquela é coma si me ceibasen do tempo e de todo, coma si estivese e non estivese...

Álvaro Cunqueiro

Tema 6. A prosa entre 1936 e 1975

Obras

- *Merlín e familia*
- *Si o vello Sinbad volvese ás illas*
- Libros de retratos
 - » *Escola de menciñeiros*
 - » *Xente de aquí e acolá*
 - » *Os outros feirantes*

Temas e liñas

- **Temática fantástica (semellante ao realismo máxico)**
 - » Loita entre realidade e ficción
 - » Decepción ante a vitoria da realidade ante a ficción
 - » Caracterización de personaxes especiais

Estilo

- Convivencia de feitos reais e fantásticos
- Emprego de técnicas de verosimilitude que fan que o relato pareza real
- Abundancia de referencias a obras da literatura universal (Merlín, Simbad) e a outras obras do autor

Contexto

- Posguerra e represión
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Predominio da narrativa realista e fantástica
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

Técnicas de verosimilitude

- Emprego de datos exactos (numerais, por exemplo)
- Atribución de fontes de información
- Introducción de citas dos personaxes
- Detalles secundarios
- Descrición minuciosa de elementos accesorios
- Historias que se van cruzando

Melle de Loboso

Escola de menciñeiros,
Álvaro Cunqueiro

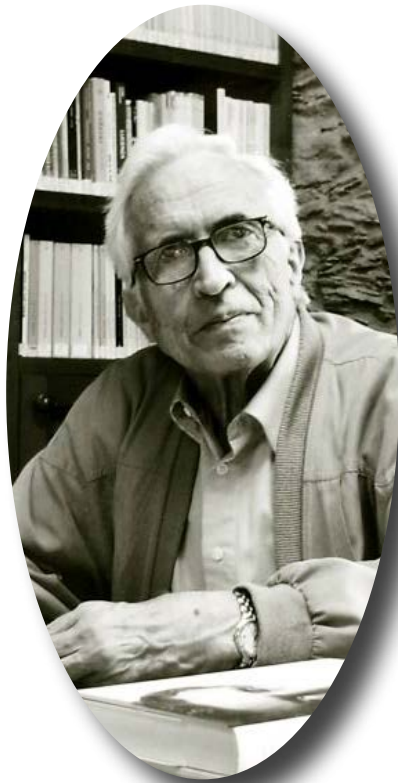
Un tal Melle, veciño de Loboso, partido de Mondoñedo, decidiu, cando xa cumprira setenta anos, aprender a ler e a escribir, e en menos dun mes o mestre houbo de dalo por útil. Os que lle preguntaban a qué viña tomarse aquel traballo ós seus anos, contestaba que ó mellor podía mandar algún recado dende o outro mundo, e entón sempre sería mellor por escrito que de palabra. Para que non houber dúbida de que era el quen mandaba novas, deixaría denantes de morrer unha amosa de letra en papel de barba. E mandou Melle que cando morrese, que lle meterán no peto da chaqueta papel, sobres, e lapis tinta.

Un tal Melle, veciño de Loboso, partido de Mondoñedo, decidiu, cando xa cumprira setenta anos, aprender a ler e a escribir, e en menos dun mes o mestre houbo de dalo por útil. Os que lle preguntaban a qué viña tomarse aquel traballo ós seus anos, contestaba que ó mellor podía mandar algún recado dende o outro mundo, e entón sempre sería mellor por escrito que de palabra. Para que non houber dúbida de que era el quen mandaba novas, deixaría denantes de morrer unha amosa de letra en papel de barba. E mandou Melle que cando morrese, que lle meterán no peto da chaqueta papel, sobres, e lapis tinta.

Loboso é o máis alto de Pastoriza, e fai honra ó nome: montes avesios, xesteiras ata carón das casas, hortas pobres, folgados contentos nos que malmedra o centeo, brañas isoladas e o lobo vagante. A xente de Loboso é alta e roiba, e o pelo dourado das mozas é a única flor en toda aquela soidade.

Finou Melle, e enterrárono co recado de escribir que pedira, e o lapis tinta afiado polos dous cabos, e aínda lle meteron no peto unha navalliña por se crebaba puntas, que apertaba moito ó escribir... Pasou o tempo e non chegaba recado ningún de Melle e a xente de Loboso íase esquecendo da ocorrencia. Pasaron dous longos invernos e dous ledos e pequenos veráns. Un sobriño de Melle, por Pascua, mercou na feira de Meira un par de galiñas, unha negra castelá e outra de pescozo pelado, e ó soltalas na eira miroulles o ovo, e esta derradeira viña con el na punta, tanto que o puxo deloutro día cediño, e cacarexouno ben. Era un ovo longo, longo, coa casca morena e manchada. O sobriño de Melle pensou que tragaría dúas xemas, e antollóuse-lle de almorzo unha torreznada, e, cando xa se engurraban os liscos na tixola, partiu o ovo nun prato para batelo, e o ovo, por dedentro, estaba baleiro de clara e xema, e soamente gardaba un sobre, no que estaba escrito con letra de lapis tinta —letra comprobada do finado Melle— esto: “Amañai la chimenea. Tu tío que lo es Vitoriano Melle!! E, so o nome, un solemne rubricado. E ben se vía que o Melle tiña mollado a punta do lapis máis de dúas veces escribindo o recado.

Deu a nova o sobriño a voces, acudiron os veciños e foi lido cen veces o sobre. Cando o sobriño foi ó galiñeiro buscar a galiña do pescozo pelado, atopouna morta. E o aviso do finado chegara a tempo se fose atendido, que dúas noites despois un vendaval que viña tolo levou a cheminea dos Melle. E isto é todo. Os Melle de Loboso conservan a carta do tío. Hai veciños de seu que din que aínda recibiron outras, e todas por ovos ou camiños máis secretos aínda, pero que esas cartas non as amosan porque tratan de intereses e consellos en preitos.

Xosé Neira Vilas

Tema 6. A prosa entre 1936 e 1975

Obras

- *Memorias dun neno labrego*
- *Cartas a Lelo*
- *Xente no rodicio*
- *Pan*

Temas e liñas

- **Realismo social:** denuncia e crítica social das condicións materiais e históricas (emigración, exilio, loita de clases, problemas da vida rural, represión, miseria)
- **Infancia no rural** (*Memorias dun neno labrego*)

Estilo

- O espazo adoita ser rural
- Protagonistas rurais, ben adultos, ben nenos
- Estilo realista que intenta reproducir fielmente a fala das persoas ou a ambientación

Contexto

- Posguerra e represión
- Vive o exilio
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Existencialismo, loita de clases
- Predominio da narrativa realista e fantástica
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

Memorias dun neno labrego

Xosé Neira Vilas (1961)

Como veredes, este texto ten unha clara **función emotiva**, xa que o autor emprega a **primeira persoa** e fala sobre todo dos seus **pensamentos**, os seus **desexos**, as súas **sensacións** e as súas **emocións**.

Eu son Balbino. Un rapaz da aldea. Coma quen dis, un ninguén. E ademais, probe. Porque da aldea tamén é Manolito, e non hai quen lle tusa, a pesares do que lle aconteceu por causa miña.

No vrao **ando** descalzo. O pó quente dos camiños faime alancar. Magóanme as areas e nunca falta algunha brocha pra espetáreme nos pés. Érgome con noite pecha, ás dúas ou tres da mañán, pra ir co gando, restrevar ou xuntar monllos. Cando amanece xa me doi o lombo e as pernas. Pero o día comenza. Sede, sol moxardos.

No inverno, frío. Ganas de estar arreo ó pé do lume. Muíños apeados. Faladurías de neves e lobos. Os brazos son coma espeteiras pra encolgar farrapos. Murnas, fridas, dedos sin tentos.

Que saben destos os nenos da vila!

Eles iñoran **o que eu penso** mentras boto ó corpo un gurrunchito de caldo con broa. Ou **o que sinto** cando estou no monte pingando, atecido, vendo por entre a chuvia un pantasma bretemoso en cada árbore.

A aldea é unha mestura de lama e fume, onde os cás ouvean e a xente morre “cando está de Deus”, como di a madriña. Os rapaces **somos** tristes. Enredamos, corremos tras dos foguetes e hastra rimos, pero somos tristes. Temos a probeza e os trafegos da terra aniñados nos ollos.

Eu quixera andar mundo. Ir por mares e terras que non coñezo. Nascín e crieime na aldea, pero agora síntoa pequena, estreita. Coma se vivise nun cortizo. Teño pensamentos que non lle podo contar a ninguén. Algús non me entenderían e outros chamaríanme tolo. Por eso escribo. E dempois durmo coma unha pedra. Quedo desatafegado, libre, coma se me quitasen de enriba un bocoi. Cousas miñas! E tamén de Smith, o capitán que estivo na guerra e cando volveu prá casa púxose a escribir todo o que lle acontecera. Así está nun libro que me trouxo o Landeiro.

Se eu fixese un libro! Nin falar. Oxalá que non me atopen o caderno. Daríame vergoña. E non é pra menos. Porque nel deborco **todo o que sinto**. Moi pouca xente o fai. Todos abren o peteiro pra dúas cousas; pra decir a verdade ou pra arredarse dela.

Na miña casa non me comprendían. E outro tanto acontéceme na do Landeiro. Eso é o peor que lle pode suceder a ún, pero a moita xente non se lle dá.

Berrou de novo erguéndose do
leito. A morte. A súa vida. Soa. Non
había ren. Na casa todos durmían,
as rúas estaban desertas, samente
os gatos como homes a esbarrar
cabo das casas, sen acougo. Ás
apalpadas intentou chegar á fiestra,
tiña un degaro irresistíbel por fuxir.
XOHÁN CASAL

Debuxo de Xohán Casal

Tema 7

*A Nova Narrativa Galega.
Características, autores e obras
representativas*

Lista de autores:

1. Rodríguez Mourullo	5. Carlos Casares
2. Xohán Casal	6. Camilo Gonsar
3. María Xosé Queizán	7. Xohana Torres
4. Méndez Ferrín	

Rodríguez Mourullo

Tema 7. A Nova Narrativa Galega

Obras

- *Nasce unha árbore* (1954)
- *Memorias de Tains* (1956): estrutura epistolar (cartas)

Temas e liñas

- **Existencialismo:** angustia, desasosiego, desesperación, absurdo da existencia e visión pesimista e decadente (as ruínas de Tains)
- **Temas como a tolemia, a soidade, a morte, o illamento, a violencia, o onírico (soños) ou a fusión entre realidade e ficción**

Estilo

- Estilo moi experimental e renovador
 - » Conxugación de diferentes narradores e formatos (carta)
 - » Ruptura da linealidade temporal e fragmentación
 - » Espazos decadentes ou irracionais (sobre todo urbanos)
 - » Antiheroes e personaxes posmodernos
 - » Emprego dun rico simbolismo

Contexto

- Pequena abertura dos anos 50 e desenvolvemento dos 60 (influencias que chegan dende o exterior)
- Existencialismo e pesimismo
- Ansia de renovación a todos os niveis
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista *Grial*
 - » Xornal *La Noche*, Festas Minervais, colección Illa Nova, fundación da UPG

Influencias da NNG

- Literatura universal (xente con moita formación)
- Nouveau roman francés e obxectalismo
- Existencialismo (Kierkegaard, Heidegger, Camus, Sartre)
- Kafka, Faulkner, Joyce etc.
- Psicanálise freudiana
- Escola de Frankfurt (Adorno, Horkheimer, Fromm)

Memorias de Tains

Gonzalo R. Mourullo (1956)

CARTA AO LEITOR

Se ti te viras chegado alí, ti te preguntaras, como todos: por que precisamente nesta enorme altura, lonxe de todas partes? E despois, xa despois de que o condutor che dixese que un día, hai moitos anos, baixou dunha carruaxe un viaxeiro e dixo “aquí bo sitio, aquí estarei perfectamente soio”, despois, digo, ti pensarás, ao ver así a tains fendido en dous, en dous anacos se non simétricos si case simétricos, que a estrada baixou, sin saberes de onde, pero estando seguro que baixou de algures, e foi a que o fendeu. Pero pouco despois ti daraste conta de que a cousa non foi así senón case todo o contrario: Tains nasceu así, fendido en dous anacos se non simétricos si case simétricos, precisamente porque a estrada estaba alí, ou con máis propiedade --xa que a estrada nunca está a secas-- porque a estrada estaba a pasar por alí.
(...)

Tains entrou na guerra precisamente porque non fora o que aquel viaxeiro que un día, fai moitos anos, baixou dunha carruaxe, quixera que fose. I eu vin a Tains, lector, sen que ninguén me chamase, como aquel viaxeiro. Foi difícil a toma de Tains. Na guerra, cada toma é, ao mesmo tempo, unha destoma.

(...)

Se ti te viras alí, ti te preguntaras: para que loitaron? Porque, lector, Tains xa non é Tains. Tains é unha morea de restos de algo.

CARTA A UN IRMÁN

Irmán:

A terra estaba seca. Incluso o río estaba seco, e o leito seu non era senón un camiño enxoiado. E porque a terra estaba seca, e despois non estivo seca, e despois nin sequera estivo, eu vou cara aí. Cara onde fuches ti fai moitos anos. Espérame. Coñeces o camiño. Sabes ben por onde hei de ir. Somentes debes ter presente que hoxe o camiño é menos tempo.

Todos sabían, irmán, que a terra sufría. Todos sabían —sabíamos— que si a terra quedaba estenuada de tanta sede, despois quedarían eles —nós— estenuados, non de sede precisamente.

(...)

Irmán, vou cara aí porque aquí nada teño que facer, ou quizais vaia porque teña demasiado que facer.

Irmán: espérame.

Influencias da NNG

- Literatura universal (xente con moita formación)
- Nouveau roman francés e obxectalismo
- Existencialismo (Kierkegaard, Heidegger, Camus, Sartre)
- Kafka, Faulkner, Joyce etc.
- Psicanálise freudiana
- Escola de Frankfurt (Adorno, Horkheimer, Fromm)

Xohán Casal

Tema 7. A Nova Narrativa Galega

Obras

- *O camiño de abaixo*

Temas e liñas

- **Existencialismo:** angustia, desasosego, desesperación, absurdo da existencia e visión pesimista e decadente (as ruínas de Tains)
- **Temas como a soidade, a morte, o illamento, a violencia, a incomunicación ou o amor fatal**

Estilo

- Estilo moi experimental e renovador
 - » Conxugación de diferentes narradores
 - » Ruptura da linealidade e fragmentación
 - » Espazos claustrofóbicos e agobiantes
 - » Antiheroes e personaxes feos ou deformados
 - » Emprego dun rico simbolismo (a estancia pequena da vida, a fiestra que dá ao exterior da vida, o berro de angustia ante a morte)

Contexto

- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60 (influencias que chegan dende o exterior)
- Existencialismo e pesimismo
- Galeguismo
- Ansia de renovación a todos os niveis
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista *Grial*
 - » Xornal *La Noche*, Festas Minervais, colección Illa Nova, fundación da UPG

O camiño de abaixo

Xohán Casal

A VISITA

Entrou na súa habitación. Pechou a porta. Ela permaneceu agachada no teito. Non a viu. Escurecía. Deixou a gabardina riba da cama e dirixiuse á súa mesa. Era peluda. As súas serdas mouras dábanlle, alá no teito, o aspecto dunha gran sombra e o que a vise dende abaixo non podería menos que dubidar sobre a súa natureza. Estivérase quieta toda a tarde agardándoo e agora aínda permaneceu así algún tempo. El sentou á mesa e comezou a ler nun libro. Non había aire, sería mellor que abrise a fiestra. Abriuna. Seguía sen poder respirar. “Quizais --pensou--esteza enfermo. Semella que teño febre”. E pasou o dorso da man pola fornte. “Estou canso, iso é todo”. Mais tiña a sensación de que alguén respiraba no seu cuarto todo o aire. Ademais del había alguén, outra persoa. “Maldito” e virou a testa buscando por toda a peza. “Estou alucinado”.

Paseníñamente arrastrábase polo teito. Non podía afastar del a súa ollada. Temía que se fose. Que puidese fuxir. Ollábao intensamente namentres alancaba alongando apenas as súas patas peludas.

Si, alí había outra persoa. Ollábano. Cravaban nel unha ollada terrible, intensísima. Estaba desacougado. Con asfixia. Ergueuse e dispúxose a tomar algún medicamento.

Procurando avanzar sen ser ollada, a araña, descendeu ata o piso. Andaba moi despacio, alongando primeiro as súas patas dianteiras e logo as outras, a pesar diso non podía evitar un lixeiro renxer nas táboas do piso. COn tiña a respiración e procuraba acollerse ás sombras das paredes.

Un renxer leve mais significativo. Ollou para ela e ficou aterrorizado. Coma un idiota --todo pálido-- retrocedeu ata a parede. Tropezou con ela e estirouse coma nunha cama. Ollábaa sen poder afastar os seus ollos dela. Viña cara a el. Co seu andar lento e renqueante e non sabía o que era exactamente. Semellaba un horrible escorpión mouro ou unha sombra ou un can ferido. Achegábaselle, botando lastimeiros xemidos. Pedíndolle que non a deixase soa.

Aínda que quixese non podería. Estaba completamente frío, paralizado sen vida. Tiña as mans rixidas contra do pantalón e os ollos desorbitados. A araña achegouse a el e ergueuse nas súas patas traseiras, poñendo as de diante nas súas pernas, e pouco a pouco, facendo unha punzante presión nas coxas a través do pantalón, foise erguendo ata ficar apertada co seu abdome pegado ao del. Abrazábao nun movemento opresor e vacilante das súas patas, apertando moito a testa á súa. Chovía fóra. Polos vidros caía a auga facendo un lixeiro ruído. A araña escrutáballe a face cos seus ollos brillantes e redondos, eran dous botóns inhumanos, fríos que se asulagaban nunha maraña de pelos tesos. Nun principio semellou que ía bicalo mais despois, e sen afastar da súa face a ollada, contentouse con acariñarlle a meixela pasándolle pousadamente unha pata pola cara. Pasáballa chea de tenrura sen advertir que o contacto dos pelos no seu rostro producira xa fatais consecuencias.

María Xosé Queizán

Tema 7. A Nova Narrativa Galega

Obras dentro da NNG

- *A orella no buraco*

Temas e liñas

- **Existencialismo: o absurdo da vida, a soidade do ser humano, o paso do tempo**
- **Temas como a alienación, a loita de clases, a violencia ou o Outro (o diferente, o marxinado)**

Estilo

- Estilo moi experimental e renovador
 - » Conxugación de diferentes narradores
 - » Ruptura da linealidade temporal e fragmentación da trama
 - » Espazo urbano (as grandes Vilas do Norte)
 - » Obxectalismo (os personaxes aparecen como unha masa informe e describen moito os espazos e obxectos (reflexión das estruturas sociais nos espazos e nos obxectos)
 - » Emprego dun rico simbolismo (as follas secas)

Contexto

- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60 (influencias que chegan dende o exterior)
- Existencialismo e pesimismo
- Galeguismo
- Ansia de renovación a todos os niveis
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista *Grial*
 - » Xornal *La Noche*, Festas Minervais, colección Illa Nova, fundación da UPG

Influencias da NNG

- Literatura universal (xente con moita formación)
- Nouveau roman francés e obxectalismo
- Existencialismo (Kierkegaard, Heidegger, Camus, Sartre)
- Kafka, Faulkner, Joyce etc.
- Psicanálise freudiana
- Escola de Frankfurt (Adorno, Horkheimer, Fromm)

A orella no buraco

María Xosé Queizán (1965)

CAPÍTULO I

Pola mañán as grandes vilas do Norde durmen aínda cando os seus moradores espertan, e siguen rezagadas no leito do inverno, cubertas coa fumaxada matinal, nas rúas, os coches ben aliñados, agardan caladiños aos seus donos para voltaren a encher a vila de bruidos e cheiros noxentos.

Os pasos rápidos dalgún madrugador resoan brandamente, coma se a néboa englobara ou retivera o seu son. (Os movementos das persoas, aínda entumecidas, vagarosas, axudan a dar esta impresión).

Alá lonxe, distínguense vagamente as torres da catedral, dúas cuadradas e outra afiada, moi alta, cuxo pico espétase na néboa; unha catedral denegrida polo tempo coma unha chea de vellos e fermosos edificios da vila. Esta pátina moura, dálle aos edificios unha seguridade, unha dignidade e, xunto co río, tamén xelatinoso, negro, a vila adquire un aspecto romántico, gris. Sobre de todo no outono, ao enchérense os xardíns dos paseos de follas secas, mortas e de xente a pisar nelas, esmagándoas como unha ilusión xa madura.

Por iso esta vila é refuxio de xente inadaptada, de artistas, buscadores de arte, de homes que queren atopar algo ou ben que foxen do que lles rodea ou deles mesmos. A vila e mais os seus moradores acóllenos, máis ben asimílanos, con naturalidade, sen curiosidade e deste xeito o ambiente cosmopolita suavízase e os estranxeiros séntense como na súa casa, gozando ao mesmo tempo do total exercemento da súa liberdade.

Nesta vila dáse moi acusadamente o contraste do vello e do novo, do fermoso e do feo, do pobre e do rico. Así, a carón dunha grande mole neoclásica, tan frecuentes na vila, unha miserable casoupa apuntalada con grandes paus estase derrubando. E hai cafés luxosos, non contaminados, illados na promiscuidade da cidade, onde sempre hai frío a pesar da calefacción, frío orixinado nos ocos que separan a xente entre si, no cheiro perfumado e xeadado, nas voces refinadas e apenas perceptibles, nos ollos frigoríficos de ollada elegante. Despois hai os outros, mesturados, ruidosos, humanos. “Os outros” non son sómente os cafés dos pobres senón tamén dos que se senten solidarios con eles, por cuxa razón son chamados snobistas.

Pero onde o contraste resulta máis notorio é no aspecto humano. Polo feito de ter o país un nivel de vida elevado, os pobres, os mendigos, os vagabundos desfarrapados, producen asombro e fan voltar a testa aos transeúntes cunha expresión que varía segundo os casos, no derradeiro dos cales é dun “typical” e risoño estupor, semellante ao que pode producir a vista das pirámides de Exipto.

Non é pois estraño que nas frías mañás do inverno, moi cedo, un madrugador enxergue entre a fumaxada, vultos mouros nos respiradeiros dos metros, nos recovecos das prazas, e nos bancos, vultos que a medida que o madrugador se vai achegando ou que a fumaxada vai despexando, fanse corpos ateridos, suxos, fedorentos e mal cubertos con farrapos.

Cando a lús encha a vila e quizais saia o sol, estes corpos abandonarán os seus postos nocturnos, buscando o sol que lles dea a vida, e deixarannos abandonados aos paxaros e aos ledos e ociosos paseantes, que os limparán meticulosamente, co seu branco pano, diante sde se sentar neles.

Pero a lús aínda está lonxe e os corpos sobre os bancos, protexidos pola néboa, aínda poden disfrutar do seu inqueda sono.

Xosé Luís Méndez Ferrín

Tema 7. A Nova Narrativa Galega

Obras dentro da NNG

- *O crepúsculo e as formigas*
- *Percival e outras historias*
- *Arrabaldo do norte*
- *Retorno a Tagen Ata*
- *Elipsis e outras sombras*

Temas e liñas

- **Existencialismo:** o absurdo da vida, a soidade do ser humano, o paso do tempo
- **Temas como a alienación, a loita de clases, a violencia, o sexo ou a revolución**

Estilo

- Estilo moi experimental e renovador
 - » Conxugación de diferentes narradores
 - » Ruptura da linealidade temporal e fragmentación da trama
 - » Espazos urbanos
 - » Obxectalismo (os personaxes aparecen como unha masa informe e describíense moito os espazos e obxectos (reflexión das estruturas sociais nos espazos e nos obxectos)
 - » Emprego dun rico simbolismo

Contexto

- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60 (influencias que chegan dende o exterior)
- Existencialismo e pesimismo
- Galeguismo
- Ansia de renovación a todos os niveis
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista *Grial*
 - » Xornal *La Noche*, Festas Minervais, colección Illa Nova, fundación da UPG

Influencias da NNG

- Literatura universal (xente con moita formación)
- Nouveau roman francés e obxectalismo
- Existencialismo (Kierkegaard, Heidegger, Camus, Sartre)
- Kafka, Faulkner, Joyce etc.
- Psicanálise freudiana
- Escola de Frankfurt (Adorno, Horkheimer, Fromm)

O Suso

O crepúsculo e as formigas (1961)

A voz do Suso chegou a min fortemente, como unha corneta que rinchase:
-Manolito. Baixa. Baixa.
Eu obedecín. Todos os rapaces da Barbaña obedeciamos ao Suso. Il era sorprendente. Tiña uns ollos escuros; ollos de animal de baixoterra, opacos, fixos. Non era posíbel deixar de cumprir os seus desexos. Il non mandaba, simplemente desexaba. Estivera tirando pedriñas contra os vidros do meu cuarto. Eu abrira a fiestra e el berroume duro:
-Manolito. Baixa. Baixa.
Baixei. Desencolgueime pola vella cepa, máis vella que o meu avó, aquela tan vella que facía garda inmóbil na porta da nosa casoupa da Barbaña.
-Hai un rapaz no río -díxome o Suso.
Eu non lle demandeí se é que o rapaz afogara. Pero voltei a testa, inquirindo, como a testa dunha víbora. Respondeume:
-Está cerca da Pasarela. Ten os ollos abertos... Éche un rapaz.
Detívose e preguntoume pregando o entrecello:
-Tes medo?
Ía eu permitir que o Suso supuxera aquilo? En verdade tiña medo.
Pero o caso é que tódolos rapaces da Barbaña tolearían de pracer se Suso os fora tirar do leito ás dúas da mañá para ir ver un afogado. E eu mesmo sentía un pracer xugoso e doce, coma se mordera unha grande mazá que me enchera a boca.
Pro eu tiña medo e sabía que chegado o intre había ter aínda máis medo. Díxenlle:
-Non. Non teño medo. E logo?
Puxémonos a andar á beira do río.
A néboa era lixeira, coma un cristal algo suxo. Facía frío. Saíra con roupa de menos e cando me din de conta daba dente con dente.
-Estou atarecado, Suso.
Il non respondeu. Agora que recordo xa non dixo máis nada en todo o tempo que durou o noso camiñar á beira do río.
Daba eu un paso e un medo novo botábame unha poutada igoal que un gato bravo, alritado.
O río da Barbaña fede: alí concéntrase toda a merda de Ourense.
Ergueuse vento e tiven máis frío. Pero, sobre de todo, molestoume o grande rumor dos canavais, axitados coma unha cabeleira erecta que berrase. Fixeime no Suso. O Suso sempre tranquilizaba coa cara morena e fina que il tiña e os xeitos seguros. E a ponto estiven de berrar: o Suso ía coa cabeza baixa, camiñando con pasos inseguros, todo denotando nil inseguridade. Fiquei perplexo e pareime, cos ollos moi abertos. Il non fixo nada máis que isto: olloume fixamente, fixamente. Como soio il sabía ollar. Eu recuperei a calma no acto.
Saquee dous pitos que lle roubara ao meu pai. O Suso dixo que non coa cachola. Eu acendín un. Pareime. O Suso seguía a andar. Dinme de conta de que as pegadas do Suso non erguían absolutamente ningún ruído e por segunda vez estiven a ponto de berrar... Pro mordín o labre inferior e seguí, notando que un delgado sangue me escoaba polo queixo. O Suso parouse. Estaba algo lonxe de min, enriba dunha cañería de formigón armado. Pareceume alto e lonxe. E moito. Berroume como adoitaba berrar, como unha corneta:

-Manolito. Xa chegamos. Está na orela. Ti busca por alí. Eu vou por alá.
As últimas palabras removéronme e puxéronme carne de galiña. Tatexei:
-Non... Non...
E il repitiu:
-Eu vou por alá.
Vin desaparecer os seus ollos opacos e poderosos. Foise.
E eu púxenme a buscar o rapaz afogado ao resplandor escasísimo que viña do bairro do Couto.
O vento rizaba a iauga porca da Barbaña. E batíame o fedor na cara coma unha suxa mao. Metín un pé no río e mordeume un frío agudo.
E atopei ao rapaz afogado, na beira, a flor de auga.
Foise o medo inexplicabelmente.
Era un rapaz -visto antre a néboa, antre a iauga, á luz lonxana do Couto- de proporcións parellas ás do Suso ou ás miñas. Chamei:
-Suso. Suso. Suso.
Fungaban -iso si- as canas, pero o Suso non me respostou.
-Suso. Suso. Suso.
Dinlle a volta moi asustado, pro sen medo. Dinlle a volta. O rapaz afogado tiña ollos de animal de baixoterra. Tiña os ollos do Suso. Tiña a admirada cara do Suso. O rapaz afogado era o Suso.
Botei un berro liso e longo como unha lombriga. A néboa espesara. O vento quería fender os canavais. Voltei a berrar e o berro foi outra vez longo e repulsivo. Caín. Erguinme. Inicieí unha carreira cega.
Ao final da miña fuxida de pequena besta horrorizada, estaba a miña casa. E metinme na cama acorado e molladísimo.
Pasou o tempo.
Pasou o que quedaba de noite, nun estado de semi-inconsciencia.
E toda a rapazallada do bairro comenzou a berrar embaixo da miña fenestra:
-Manolito, Manolito. O Suso afogou onte no río. O Suso afogou onte no río.
Erginme e mirei o río. Era día grande. Non había néboa.

Labirinto

Elipsis e outras sombras (1983)

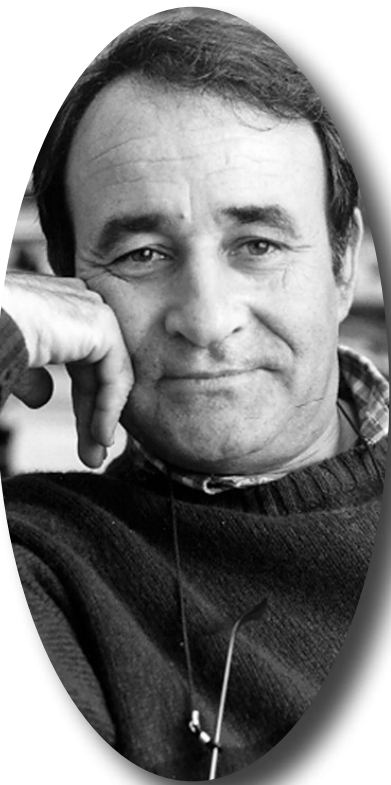
Co grupo permanecín ata os vinte anos. Fóronme iniciando nos principios dos Circuitos do Non, dos que eles eran o Consello Supremo. Aprendín en longas xeirar esgotadoras. Aprendín en longas xeirar esgotadoras as cen mil mañas da resistencia, do disimulo, da clandestinidade, da loita violenta. Ensináronme o manexo de armas de man, o control das grandes forzas enerxéticas, a técnica da propaganda pola destrución, demolición. Pouco e pouco fun coñecendo, asumindo, os puntos básicos da sabiduría, resumidos nos Principios de Doutrina.

(...)

A grande revelación produciuse inopinadamente o día en que cumpría os vinte anos. A inmensa cúpula lostragaba cilindros azuis, converxentes, nos que danzaba o po en ledas zarabandas. Os meus quince mestres concorreron simultáneos. Explicáronme a necesidade que eu tiña de ser capado, deixándome intactos os testículos, a fin de que a miña coraxe viril fora feroz, constante e insatisfeita. Porque, sinxelamente, eu estaba destinado, por cálculos feitos moitos anos atrás, pra me constituír en Xefe da Revolta, cuxo día, hora e duración estaban sinalados polas máquinas e cuxo final sería favorábel á resistencia, favorábel aos Circuitos do Non.

GIOVANNI BATTISTA PIRANESI

Influencias da NNG

- Literatura universal (xente con moita formación)
- Nouveau roman francés e obxectalismo
- Existencialismo (Kierkegaard, Heidegger, Camus, Sartre)
- Kafka, Faulkner, Joyce etc.
- Psicanálise freudiana
- Escola de Frankfurt (Adorno, Horkheimer, Fromm)

Carlos Casares

Tema 7. A Nova Narrativa Galega

Obras dentro da NNG

- Vento ferido
- Cambio en tres
- Os escuros soños de Clío

Temas e liñas

- **Existencialismo:** o absurdo da vida, a soidade do ser humano, o paso do tempo
- **Temas como a alienación, a violencia, o sexo ou o fatalismo**

Estilo

- Estilo moi experimental e renovador
 - » Conxugación de diferentes narradores
 - » Ruptura da linealidade temporal e fragmentación da trama
 - » Espazos urbanos
 - » Personaxes variados e cunha psicoloxía moi traballada
 - » Emprego dun rico simbolismo (moscas, por exemplo)

Contexto

- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60 (influencias que chegan dende o exterior)
- Existencialismo e pesimismo
- Galeguismo
- Ansia de renovación a todos os niveis
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial
 - » Xornal La Noche, Festas Minervais, colección Illa Nova, fundación da UPG

O xogo da guerra

Vento ferido (1967)

Botaron a sortes e tocoume a min. Eu penso que fixeron trampa, pero calei. Díxome o Rata: “Vai”. Eu non quería ir, digo a verdade. Pero cando o Rata dicía vai, había que ir. O Rata estaba tolo, segundo a miña nai. Pero eu penso que non estaba tolo, que era atravesado e de mala lei. “Vai”, dixo outra vez. E fun. A casa de don Domingo quedaba lonxe. Algo así como a dous quilómetros. Tiven que dar un rodeo para non pasar por diante da zapatería do meu pai. Pensei: “escapo para a casa e xa está”. Pero collín medo. Ademais ía calor e na casa no verán non se para coas moscas.

Ceguei ao chalé de don Domingo e berrei:
-¡Zalo...!
Ladraron os cans. Agardei un pouco e volví chamarrar:
-¡Zalo..!

Cando apareceu, de seguida me dei conta de que viña de durmir a sesta. Díxome: “¿Que pasa!? Eu díxenlle: “O Rata agárdate no río. Cazou unha bolboreta moi bonita. Di que vaias, que cha dá para a colección”. O Zalo era tolo polas bolboretas. E o Rata, que cabrón, como lle sabía dar co gusto á xente.
-¿Onde está o Rata?
-No campo da Bomba.

Sáímos correndo. Cando chegamos, o Rata estaba bañándose no río. Ao nos ver, saíu. Mirou ao Zalo con cara de atravesado e díxolle: “Hola, ¿Queres a bolboreta?”. O Zalo volveuse cara a min como preguntando. A verdade, eu non quería. O Rata asubiu e entre todos botáronse ao Zalo. Espírono e atárono a un amieiro. O Zalo choraba e a min déronme ganas de chorar. Eso non se lle fai a ninguén e menos a traición. O Rata chuspiulle alí, naquel sitio, e chamoulle caguetas. “Non se chora”, dixo. Despois colleu un vimbio e pasoullo polas pernas o pola barriga sen lle dar. Botamos a sortes e tocoume a min. Quixen fuxir ou tirarme ao río, pero o Rata miroume así, como mira el, e collín o vimbio. “Veña”. Díxenlle que non. “Mira, Rafael, que te imos atar a ti”. “Non”, “Mira, Rafael, que non me enchas”. “Mira Rafael..” Pola voz souben que me ía dicir o da miña nai. Agarrei o vimbio e funme cara ó Zalo. Eu non quería, ben o sabe Deus. E deille no pescozo. Os outros berraron: “¡Máis!” E eu non vía. E daba. E sentía o sol dentro da cabeza e os chiídos do Zalo, que se me espetaban nos ouvidos. E daba. “¡Máis!” Doíame o brazo de tanto subir e baixar. “¡Máis!” Cando mirei para o Zalo gañei medo. Sangraba por todas partes e comían as moscas. Estaba como morto. Non falaba. O Rata e os outros fuxiron. Eu tamén fuxín.

Eu non quería, digo a verdade. Díxenllo a aquel señor, pero non me fixeron caso. Tamén lle dixen que fora por sortes, que me tocara a min. Pero non me escoitou. Faloume do inferno e entón calei.
Agora estou neste colexio. Aquí levo un ano. É primavera e non podo saír. Ao mellor saio para xuño. Onte leváronme á sala de castigos. Din que non se pode andar sós, que hai que xogar. Tampouco se pode andar de dous en dous. A puta que os pariu a todos. Eu quero andar só para pensar. A min non me gusta xogar ao fútbol nin ao frontón. Gústame xogar no lavabo. E non se pode. Está prohibido. Pero polas noites, cando todos dormen, érgome e vou aos lavabos e xogo á guerra. Polo día collo moscas e gárdoas nunha caixa de mistos. Pola noite meto as moscas na pileta e ábrolle á billa, pouquiño a pouco, paseniño. As moscas soben, foxen pola pileta enriba, pero eu doules para abaixo cunha palliña e afogan. É a guerra. Un día colléronme e leváronme á sala de castigos. E chamáronme marrán por andar coas moscas nas mans. ¿E que? Se non fose pola guerra, podería de noxo. No inverno, como non había moscas, xogaba cos cachiños de papel, pero non é tan bonito.

Para xullo din que saio. O Rata, ao mellor, pensa que me esquecín. Estache bo. ¡Ai, Rata! Estache bo. Heino arranxar ben arranxado. El ha pensar que somos amigos. Estache bo ¡Ai, Rata! “¿Vés ao río?” El vén, que lle gusta moito. “¿Xogamos aos submarinos?” El xoga, que lle gusta moito xogar aos submarinos. Primeiro paso eu. Paso dúas ou tres veces. Despois que pase el. Eu escarránchome e el pasa por debaixo da auga entre as miñas pernas. E así dúas ou tres veces, para que se confíe. Pouquiño a pouco. Paseniño. E entón, hala, cando pase, pecho as pernas e queda preso polo pescozo. Pouquiño a pouco. Paseñino. Como as moscas da pileta.

Camilo Gonsar

Tema 7. A Nova Narrativa Galega

Obras dentro da NNG

- *Lonxe de nós e dentro*
- *Cara a Times Square*

Temas e liñas

- **Existencialismo: o absurdo da vida, a soidade do ser humano, o paso do tempo**
- **Temas como a alienación, o alleamento, a violencia ou o marxinado (cegos, borrachos na noite)**

Estilo

- Estilo moi experimental e renovador
 - » Conxugación de diferentes narradores
 - » Ruptura da linealidade temporal e fragmentación da trama
 - » Espazo urbano (New York)
 - » Obxectalismo (os personaxes aparecen como unha masa informe e describíense moito os espazos e obxectos (reflexión das estruturas sociais nos espazos e nos obxectos)
 - » Simboloxía e gusto polo onírico (mundo dos sonhos)

Contexto

- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60 (influencias que chegan dende o exterior)
- Existencialismo e pesimismo
- Galeguismo
- Ansia de renovación a todos os niveis
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista *Grial*
 - » Xornal *La Noche*, Festas Minervais, colección Illa Nova, fundación da UPG

Influencias da NNG

- Literatura universal (xente con moita formación)
- Nouveau roman francés e obxectalismo
- Existencialismo (Kierkegaard, Heidegger, Camus, Sartre)
- Kafka, Faulkner, Joyce etc.
- Psicanálise freudiana
- Escola de Frankfurt (Adorno, Horkheimer, Fromm)
- Xeración Beat (Kerouac, Ginsberg, Burroughs)

Cara a Times Square (fragmentos)

Camilo Gonsar (1965)

Voltéi para a cidade. Camiñei de novo polas rúas, mais agora sin ninguén a quen buscar, sin ningunha meta.
Ningunha meta?

A verdade é que escuramente esperaba desembocar diante do night-club. Claro que, por entrar no night-club por segunda vez, non estaba garantizado que atopase, tamén por segunda vez, a nosa show-woman. Mais era igualmente claro que non había atopala en ningunha outra parte.

Quizáis, en vez de busca-la, máis ben debería fuxir dela. Non acababa de asesinar a unha persoa pola que sentira ela un interés manifesto?

Así e todo, eu non podía xuzgar a miña acción como un crime. Si, tirara o Belga ao mar nun arrouto de furia, pero o meu rempuxón, a fin de contas, beneficiá-rao.

* * *

New York era certamente un universo insondable. Por exemplo, un pasaba ás veces por diante dun bar, ou club, ou quizais restaurant, de aspecto hermético, e quedaba intrigado polo tipo de clientela particular que o frecuentaría. Porque, polo que toca a clientelas particulares, New York ofrecía, sin duda, máis posibilidades que ningunha outra cidade da terra. Desde gangster e todo tipo de mafias, se un pensaba mal, hastra, sendo ben pensado, membros de pequenas comunidades como, ocórrese-me agora, albaneses ou lituanos; ou galegos e vascos.

Unha vez no Broadway central, resultábame difícil non botarlles unha ollada aos grandes carteis dos diferentes espectáculos, aínda tendo feito o mesmo xusto a noite anterior.

Os juke-boxes emitían incesantes sucesións de rocks. Tamén sonaba cantidade de música latino-americana, que era a habitual nas moitas cafeterías con presenza portorriqueña.

A vitalidade, a variedade, o movemento de Manhattan constituían unha inesgotable fonte de admiración.

(...)

Demos chegado a Times Square? Teño as miñas dudas. Según lín algúns anos despois, as xentes que daquela adoitaban desembocar na noite de Times Square eran, entre outros moitos, soldados, mariñeiros, hoodlums, rapaces que lavaban pratos nas cafeterías, hitchikers, bébedos, negros, chinos, portorriqueños, xóvenes mecánicos norteamericanos con chaquetas de coiro... Pertencería o Belga a algunha daquelas clases de xentes? Eu non diría que esto fose imposible.

Espero que vostede non se apure a concluír falsamente que a miña aventura co meu amable informante da (suposta) parada de autobús foi soio un sonho que tiven mentras durmía no meu hotel, ou algún efecto do whisky ue estivera bebendo por Greenwich Village. Non, a min endexamáis se me ocorreu poñer por escrito os meus sonhos, nin os naturais, nin —no caso de que algunha vez os experimentase— os provocados polo alcohol. Os sonhos son infantís, tolos, extremadamente aburridos, en especial se un non é un C. G. Jung para interpretalos mesmo nos seus mínimos detalles.

Influencias da NNG

- Literatura universal (xente con moita formación)
- Nouveau roman francés e obxectalismo
- Existencialismo (Kierkegaard, Heidegger, Camus, Sartre)
- Kafka, Faulkner, Joyce etc.
- Psicanálise freudiana
- Escola de Frankfurt (Adorno, Horkheimer, Fromm)

Xohana Torres

Tema 7. A Nova Narrativa Galega

Obras dentro da NNG

- *Adiós, María*

Temas e liñas

- **Existencialismo:** o absurdo da vida, a soidade do ser humano, o paso do tempo
- **Trátase dunha novela de aprendizaxe (paso á madurez) con todos os seus temas relacionados:** feminismo, familia, amizade, vida urbana, conciencia de clase, emigración dos pais etc.

Estilo

- Estilo moi experimental e renovador
 - » Fluxo de conciencia e monólogo interior da adolescente
 - » Ruptura da linealidade temporal e fragmentación da trama
 - » Espazo urbano
 - » Estilo moi coloquial que reflicte a realidade do momento e a espontaneidade dos personaxes

Contexto

- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60 (influencias que chegan dende o exterior)
- Existencialismo e pesimismo
- Galeguismo
- Ansia de renovación a todos os niveis
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista *Grial*
 - » Xornal *La Noche*, Festas Minervais, colección Illa Nova, fundación da UPG

Adiós, María (fragmentos)

Xohana Torres (1971)

Ede súpeto berrei, mamai, mai, así, coma un suspiro longo para desafogar, unha chamada, e total para qué si ti sigues tan lonxe. Cismo verdades e mentiras, no ceo que está negro, nos tellados de Lille, na ferida e no sangue, o sol que xa morreu moi abaixo da ría, na señardá de Cantador, de todos, e berro, mamai, e choro. E total xa non podes contestarme.

* * *

Dicía a avoa, contenta de verdade:
—Son máis forte eu ca un buxo.

Resulta que non. Da noite para a mañá chéganos co conto dos microbios, coidado coidadiño que todo o mal está nalgún contaxio, teñamos precaución que non a temos. Misterios que suceden precisamente cando xa se lle puxo a unha muller o pelo ruzo e está engruñida e ten lixos escuros por enriba das mans, se cadra todo é porque ten medo e séntese triste.

A miña avoa énchese de goteiras e practica o sistema con patente que entendín axiña:
1º) Unha cara de mártir coma se verdadeiramente a devorase unha febre e ela sen queixarse,
2º) Un laio, ou quizais non foi laio, é tan suave este laio, o primeiro que bota avoa Inés para avisarnos de que lle doe a espiña á altura desa quinta costela que estará escachada e para esto necesitamos naturalmente fósforo, calcio, non lle deamos voltas ao manubrio que ha tomar o calcio porque si.

* * *

Sexto e último aviso: Escribe escribe ben o que che pasará se segues comendo as unllas ademais non as leva o estómago ademais fan unha bóla no apéndice, se che dá un retorzón apañaremos todos ademais.

* * *

O tempo pasa unhas veces de moito vagar, entón as horas van e veñen, soben, baixan de moito ten con ten, non se dan acabadas, ata mesmo parece que che pesan. Dicimos, A ver, ¿que hora será? imos ao comedor e son aínda as cinco da tarde, Pero como, aínda as cinco, debe estar mal, parou. Pero non, son simplemente as cinco. Como engañan os días de ceo toldado, chumbo. E aínda a cousa é peor se tes fastío.

Outro día, veña, as horas voan igual que unha poeira do camiño, fechas os ollos para que non entre o pó, ábrelos, e ala, xa vai aló facendo un remuíño ¿Será posible?... E a todo isto, xa é hora de mirar a noi-te ou meterte na casa para cear. Eso do tempo é sempre unha sorpresa. De tódalas maneiras nunca recordo un día tan movido coma o de hoxe.

Nada se dá gratis, Poloño. O
camposanto dano de gratis ós
pobres porque xa o teñen pago
coa súa pobreza
ÁLVARO CUNQUEIRO

Tema 8

*O teatro galego entre 1936 e 1975: a
Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia*

Lista de autores:

1. Cunqueiro (Xer. dos 50)
2. Grupo de Ribadavia (só teoría)

Xeración do 50 (teatro, non confundir coa poesía)

Álvaro Cunqueiro

Tema 8. O teatro entre 1936 e 1975

Obras teatrais

- *O incerto señor don Hamlet, príncipe de Dinamarca*
- *A noite vai coma un río*

Temas e liñas

- **Temática fantástica**
- Relación coa literatura universal (Shakespeare)
- Temáticas atemporais (morte, suicidio, amor)

Estilo

- Renovación escénica da historia de Hamlet
- Simboloxía moi rica (o vento que simboliza o cambio, a humidade da ausencia de renovación)
- Personaxes que se moven entre o dramatismo e o absurdo
- Presenza de coro (*Don Hamlet*), que rompe a cuarta parede
- Aplicación do complexo de Edipo á historia de Hamlet

Contexto

- Posguerra e represión
- Pezas teatrais feitas para ser lidas
- Pequena abertura dos anos 50 e desarrollismo dos 60
- Importancia da psicanálise freudiana, en especial do complexo de Edipo
- Proxectos que tratan de recuperar a lingua e a cultura galegas tras a Guerra Civil:
 - » Colección Benito Soto
 - » Editorial Galaxia
 - » Revista Grial

O incerto señor don Hamlet, príncipe de Dinamarca

Álvaro Cunqueiro
(1958)

XORNADA PRIMEIRA

Unha sala no castelo de Elsinor. Paredes núas, afumadas. Onde non, pousa o mofo verde, que brilla en esmeralda ou ouro vello cando o roza a raiola do sol ou a luz das lámpadas. Á dereita, unha grande escaleira de pedra que rube á Torre dos Esperteiros. Á esquerda, unha cheminea: no fogar arde un lume canso. Altas bóvedas e podentes trabes de carballo. Unha única fiestra, ó fondo, aberta sobre a néboa da mañá. Aquí e acolá, nas paredes, fiteiras e seteiras. A sala é terrea. Non se escoitan os pasos da xente.

O coro baixa amodo polas escaleiras. Un fato de xentes escuras, sen idade nin sexo, que visten roupas pardais, ou da cor do fume e do mofo, que arrimadas ás paredes se confunden con elas. A parte do Coro vana declamando, como por turno, as xentes estas, adiantándose do mesmo grupo para dicila, e voltando presto ó anónimo. Voces, as do Coro, súpetas unhas, apaixonadas outras, outras graves e reflexivas.

ESCENA I

O CORO

Deténdose na metade da escaleira, apoiando as mans na varanda.

Benvidos a Elsinor, señores! Aquí en Elsinor todo temos pechado por mor do vento. Non hai no mundo lugar máis ventado que Elsinor. Todo ten que estar dentro: a xente, o gado, o xardín. E é por culpa do vento irado. A ninguén lle praxe saír de Elsinor con tanto vento fóra, semellante a un grande exército ouveador que cercase Elsinor por toda unha longa noite. Por iso os de Elsinor somos xente de pálida pel. Quen sae ó campo en Elsinor?

(...)

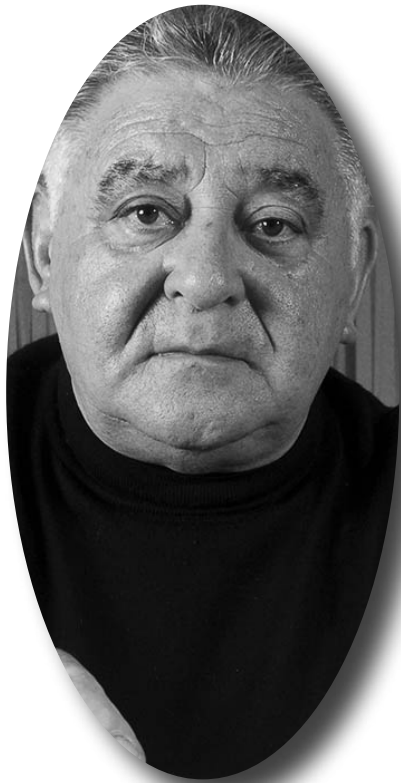
ESCENA IX

HAMLET

Pon ó pescozo o lazo. Está no máis alto das ameas. De pé. O vento de fóra revóalle o roupón.

Nunca deixaron entrar en Elsinor o vento. Unha medida real, Poloño. Un decreto supremo. Pono por escrito. Desde hoxe o vento pode entrar nas estancias de Elsinor. El Rei Hamlet non lle ten medo ó vento que ouvea fóra. Dille a Ofelia que digo Ofelia ó morrer. Fan agora tan ásperos espartos!

Déixase caer do outro lado.

Manuel Lourenzo

Roberto Vidal Bolaño

Grupo de Ribadavia

Tema 8. O teatro entre 1936 e 1975

Autores e obras

- Manuel Lourenzo
 - » *Traxicomedia do vento de Tebas namorado dunha forza*
- Euloxio Rodríguez Ruibal
 - » *Zardigot*
- Roberto Vidal Bolaño
 - » *Saxo tenor*

Temas e liñas

- Teatro comprometido
- Temáticas sociais e políticas
- Fusión da renovación coa tradición
- Temáticas míticas

Estilo

- Renovación do teatro galego
- Experimentación cos rexistros e os subxéneros teatrais (farsa, alegoría, traxicomedia)
- Confluencia entre a figura de autor e a de actor

Contexto

- Desarrollismo dos 60 e pequena apertura cultural
- Feitos teatrais
 - » Asociacionismo cultural
 - » Teatro independente
 - » Mostras de teatro de Ribadavia (dende o 73)
 - » O teatro desta época abre o camiño para o posterior nacemento do teatro profesional e traballa desenvolvendo publicacións como revistas (en especial, Manuel Lourenzo e Francisco Pillado)

l'mostra de teatro en galego

agrupación cultural "abrente" / ribadavia maio 1973

Máscaras de Castelao
pra «Os vellos non
deben de namorarse».
Museu Carlos Maside,
Sada (A Cruña)